

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 94/15
Λουξεμβούργο, 3 Σεπτεμβρίου 2015

Απόφαση στην υπόθεση C-89/14
A2A κατά Agenzia delle Entrate

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αντιτίθεται σε ιταλική κανονιστική ρύθμιση η οποία προβλέπει, παραπέμποντας σε κανονισμό της Ένωσης που δεν ίσχυε τη σχετική περίοδο, την εφαρμογή της μεθόδου του ανατοκισμού για τον υπολογισμό των τόκων με τους οποίους επιβαρύνεται η ανάκτηση κρατικής ενισχύσεως

Γι' αυτό, η εταιρία A2A πρέπει να επιστρέψει όχι μόνο 170 εκατομμύρια ευρώ για το κεφάλαιο, αλλά και 120 εκατομμύρια ευρώ για τόκους υπολογιζόμενους με τη μέθοδο του ανατοκισμού

Στην Ιταλία, οι δήμοι παρέχουν παραδοσιακά στους πολίτες διάφορες τοπικές υπηρεσίες, όπως η διανομή και η επεξεργασία ύδατος, οι δημόσιες συγκοινωνίες, η διανομή αερίου, κ.λπ. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να παρέχονται απευθείας από αυτούς ή από τρίτον, μεταξύ άλλων από επιχειρήσεις με πλειοψηφική συμμετοχή του Δημοσίου. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η Ιταλία παρέσχε στις επιχειρήσεις αυτές φοροαπαλλαγές και προνομιακά δάνεια. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις απαλλάσσονταν, μεταξύ άλλων, για τρία έτη του φόρου εταιριών και μπορούσαν να συνάψουν δάνεια με μειωμένο επιτόκιο.

Με απόφαση της 5ης Ιουνίου 2002¹ η Επιτροπή έκρινε ότι οι φοροαπαλλαγές αυτές ήταν κρατικές ενισχύσεις ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά. Διέταξε τότε την Ιταλία να ανακτήσει τις επίμαχες ενισχύσεις. Διάφορες εταιρίες, μεταξύ των οποίων η ASM Brescia και η AEM, άσκησαν προσφυγές, όπως και η Ιταλία, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής. Όλες οι ως άνω προσφυγές απορρίφθηκαν το 2009², όπως και οι αιτήσεις αναιρέσεως κατά πολλών αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου³.

Με απόφαση της 1ης Ιουνίου 2006⁴ το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Ιταλία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπείχε παραλείποντας να ανακτήσει τις ενισχύσεις από τους δικαιούχους. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Ιταλία έλαβε το 2008 τα αναγκαία μέτρα για να ανακτήσει τις εν λόγω ενισχύσεις. Προέβλεψε μεταξύ άλλων με τη νομοθεσία της ότι, με παραπομπή σε κανονισμό της Ένωσης⁵ ο οποίος άρχισε να ισχύει το 2004 (ήτοι κατόπιν της αποφάσεως της Επιτροπής του 2002), τα προς ανάκτηση ποσά επιβαρύνονταν με τόκους υπολογιζόμενους με τη μέθοδο του ανατοκισμού⁶.

Επ' αυτής της βάσεως οι ιταλικές αρχές ζήτησαν από τις εταιρίες ASM Brescia και AEM, που είχαν συγχωνευθεί στο μεταξύ, συστήνοντας την εταιρία A2A, την επιστροφή 170 εκατομμυρίων ευρώ που οφείλονταν δυνάμει του φόρου εταιριών τον οποίον δεν είχαν καταβάλει λόγω της απαλλαγής

¹ Απόφαση 2003/193/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 5ης Ιουνίου 2002, [περί κρατικής ενισχύσεως] σχετικά με φορολογικές απαλλαγές και προνομιακά δάνεια [που χορήγησε η Ιταλία] υπέρ επιχειρήσεων κοινής ωφελείας με πλειοψηφική συμμετοχή του Δημοσίου (EE L 77, σ. 21).

² Αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 11ης Ιουνίου 2009 στις υποθέσεις Confservizi κατά Επιτροπής (T-292/02), ACEA κατά Επιτροπής (T-297/02), AMGA κατά Επιτροπής (T-300/02), AEM κατά Επιτροπής (T-301/02), Acegas κατά Επιτροπής (T-309/02), ASM Brescia κατά Επιτροπής (T-189/03) και Ιταλία κατά Επιτροπής (T-222/04).

³ Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2011 στις υποθέσεις ACEA κατά Επιτροπής (C-319/09), Iride κατά Επιτροπής (C-329/09), A2A κατά Επιτροπής (C-320/09) και A2A κατά Επιτροπής (C-318/09).

⁴ Απόφαση της 1ης Ιουνίου 2006, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-207/05).

⁵ Κανονισμός 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 659/1999 (EE L 140, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 286, σ. 3).

⁶ Η έκφραση «τόκοι με τη μέθοδο του ανατοκισμού» σημαίνει ότι οι γεγεννημένοι τόκοι ενός έτους παράγουν και αυτοί τόκους κάθε επόμενο έτος.

που είχε παραχωρήσει η Ιταλία, καθώς και την καταβολή 120 εκατομμυρίων ευρώ για τόκους υπολογιζόμενους με ανατοκισμό. Η A2A αμφισβήτησε τη βάση υπολογισμού των τόκων ενώπιον της ιταλικής δικαιοσύνης. Επιληφθέν της υποθέσεως σε τελευταίο βαθμό, το Corte suprema di cassazione (ιταλικό ανώτατο ακυρωτικό) ερωτά το Δικαστήριο αν η ιταλική κανονιστική ρύθμιση μπορούσε να προβλέψει τόκους με ανατοκισμό αναφερόμενη σε κανονισμό που δεν ήταν ακόμη εφαρμοστέος την ημερομηνία κατά την οποία διατάχθηκε από την Επιτροπή η ανάκτηση των ενισχύσεων.

Με τη σημερινή απόφασή του το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, την περίοδο που η Επιτροπή διέταξε την ανάκτηση των ενισχύσεων, το δίκαιο της Ένωσης⁷ δεν προσδιόριζε αν οι τόκοι έπρεπε να είναι απλοί ή να υπολογίζονται με ανατοκισμό. Επισημαίνει ότι, εφόσον η απόφαση ανακτήσεως των ενισχύσεων εκδόθηκε πριν από την έναρξη της ισχύος του σχετικού κανονισμού της Ένωσης, το ζήτημα αν οι τόκοι θα ήταν απλοί ή με ανατοκισμό δεν ρυθμιζόταν την περίοδο εκείνη από καμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης, καθόσον μάλιστα η ακολουθούμενη τότε πρακτική της Επιτροπής παρέπεμπε, επί του ζητήματος αυτού, στο εθνικό δίκαιο⁸. **Κατά συνέπεια, το εθνικό δίκαιο είναι αυτό που έπρεπε να προσδιορίζει αν οι σχετικοί τόκοι πρέπει να είναι απλοί ή να υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού.**

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ακόμη ότι, όταν εθνικό μέτρο θέτει σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να τηρεί τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επομένως, το Δικαστήριο εξετάζει αν η ιταλική νομοθεσία είναι σύμφωνη προς τις αρχές αυτές. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αρχή της προστασίας της ασφαλείας δικαίου αντιτίθεται στην αναδρομική εφαρμογή κανονισμού σε κατάσταση διαμορφωθείσα προ της ενάρξεως της ισχύος της και ότι, καίτοι η νέα νομοθεσία ισχύει μόνο για το μέλλον, έχει επίσης εφαρμογή στα μελλοντικά αποτελέσματα καταστάσεων που δημιουργήθηκαν υπό το κράτος της παλαιάς νομοθεσίας⁹. Οι πράξεις επιβολής φόρου, όμως, που προβλέπουν τόκους υπολογιζόμενους με ανατοκισμό κοινοποιήθηκαν στην A2A μετά την έναρξη της ισχύος της ιταλικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί υπολογισμού των τόκων με τη μέθοδο του ανατοκισμού. **Εφόσον η επίμαχη κρατική ενίσχυση δεν είχε ανακτηθεί, αλλ' ούτε καν είχε αποτελέσει το αντικείμενο πράξεως επιβολής φόρου την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της ιταλικής κανονιστικής ρυθμίσεως, η ρύθμιση αυτή δεν μπορεί να λογίζεται ως επηρεάζουσα κατάσταση διαμορφωθείσα προηγουμένως. Έτσι, η ιταλική κανονιστική ρύθμιση δεν έχει κανένα αναδρομικό αποτέλεσμα και περιορίζεται στην εφαρμογή μιας νέας κανονιστικής ρυθμίσεως στα μελλοντικά αποτελέσματα καταστάσεων που δημιουργήθηκαν υπό το κράτος της προγενέστερης κανονιστικής ρυθμίσεως.**

Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του σημαντικού χρονικού διαστήματος που παρήλθε μεταξύ της εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής περί ανακτήσεως το 2002 και της διαταγής ανακτήσεως που εξέδωσαν οι ιταλικές αρχές το 2009 έναντι της A2A, πρέπει να γίνει δεκτό ότι **η επιβολή τόκων με ανατοκισμό συνιστά ιδιαίτερα πρόσφορο μέσο προς εξουδετέρωση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος που παρασχέθηκε παρανόμως στις επιχειρήσεις οι οποίες έλαβαν την εν λόγω κρατική ενίσχυση.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ L 83, σ. 1).

⁸ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Département du Loiret ([C-295/07](#)).

⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Bavaria ([C-120/08](#)).

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582